

Til Norges vassdrags- og energidirektorat.

Høringssvar vedr. konsesjonssøknader fra Skagerak Energi og fra Sauland Bygdekraft SA

**Vannkraftutbygging i Hjartdal kommune:
Sauland kraftverk kontra Hanfoss II**

Dersom Skagerak Energi sin kraftproduksjon i det konsesjonsomsøkte Sauland kraftverk bare skulle baseres på produksjonspotensialet der selskapet sjøl er fallrettseier i Skogsåa og Notodden Energi i Omnesfossen, vil produksjonen her bli mindre enn det samla produksjonspotensialet som er på lokale eieres hender gjennom Sauland Bygdekraft SA, i form av fallrettene i Hanfoss i Hjartdøla med sidebekker, og sidebekkene til Skogsåa.

For å «matche» og i stor grad overstige det produksjonspotensiale som ligger i summen av Hanfossutbygginga og potensielle småkraftverk i sidebekkene, der fallrettene som nevnt er på lokale hender, planlegger og søker Skagerak konsesjon på å fange opp dette potensialet i tillegg til sine egne fallretter.

Dette vil Skagerak gjøre gjennom eventuelle minnelige avtaler med rettshavere og grunneiere, eller i verste fall gjennom ekspropriasjon, begge deler forankret i ulik lovgivning.

På denne måten avskjæres alle framtidige muligheter for lokal verdiskaping i form av småkraftutbygging, som i tillegg kommer under ordningen med grønne el-sertifikater.

-Til nå er ikke disse mulighetene kartlagt i Hjartdal kommunes arealplan og næringsplan, etter innkomne innspill i planprosessene og høringsrundene.

I tillegg har Skageraks planer langt større negative miljøkonsekvenser, fordi det vannet som samles opp ikke ser dagens lys før nedstrøms Omnesfossen, og da med den frostrøykdannelse det påfører Heddøla videre nedover. (Tunnelvann kommer ut i åpent vassdrag og avkjøles, og det dannes frostrøyk/tåke).

I tillegg vil store mengder tunnelvann med unormale temperaturer gjennom året som slippes ut i Heddøla nedstrøms Omnesfossen i betydelig grad forringe kvaliteten på elva som fiskeelv, og i verste fall helt kunne ødelegge elva som lakseførende vassdrag. Dette pga. at buffringen med den planlagte minstevannføringa ikke vil være tilstrekkelig. Bademulighetene vil også forringes på grunn av lågere sommertemperatur i vatnet.

Satt på spissen kan en si at heile Hjartdal kommune langt på veg «tørrellegges» gjennom Skageraks utbyggingsplaner, slik at ingen levende vassdragsnatur blir tilbake.

På denne måten blir det bare sparsom minstevannføring igjen i hele Skogsåa nedstrøms Sønmlandsvatn i Tuddal til elvemøte i Sauland, og i Hjartdøla fra Hjartsjø til nedstrøms Omnesfossen.

I tillegg vil samtlige aktuelle sidebekker til Skogsåa og Hjartdøla bli tørrlagt nedstrøms inntak i tunnel.

Hanfoss II, som Sauland Bygdekraft SA søker konsesjon for å bygge ut nå, sammen med eventuelle framtidige småkraftutbygginger i sidebekkene, vil ikke påvirke vannføringa i Skogsåa eller Hjartdøla nedstrøms omlag Sauland sentrum (dvs. ved Hytta).

På denne måten vil Hjartdal kommunes viktigste blikkfang, opplevelseskvalitet og merkevare, som desidert flest mennesker ser, nemlig Omnesfossen, stort sett renne som før, og der forøvrig kommunens tusenårssted ligger.

Avveiningen mellom Skageraks Sauland kraftverk og fastboende grunneieres samarbeidsprosjekt Sauland Bygdekraft SA står mellom i stor grad å eksportere lokale naturressurser for verdiskaping i storsamfunnet gjennom Skageraks modell, med konsesjonspenger som plaster på såret, eller å nytte

bygdas egne naturressurser til lokal verdiskaping og næringsutvikling, og på den måten trygge tradisjonelt næringsliv, arbeidsplasser og bosetting i egen kommune, gjennom Hanfoss II-modellen. Og i tillegg ikke avskjære mulighetene for framtidig lokal verdiskaping gjennom småkraftutbygging. Dette vil gi kjærkomne skattepenger i kommunekassa.

I tillegg ligger det store miljøgevinster for lokalsamfunnet, og der naturmangfoldsloven slår inn med full tyngde, ved å velge Hanfoss II framfor Sauland kraftverk. Bl.a. vil denne loven kunne komme til anvendelse ved påviselig biologisk artstap i forbindelse med vesentlig redusert vannføring på hele elvestrekningen fra Hjartsjø til nedstrøms Omnesfossen, samt Skogsåa. Dette går særlig på rødlistearter som f.eks. elveperlemusling, og også på elva som fiskeførende vassdrag. Skogsåa, som i dag i perioder på visse strekningar er ei attraktiv padleelv, vil ikke bli det etter ei regulering med bare minstevassføring.

Hanfoss II-utbygginga er eksempel på at lokal næringsutvikling og materiell verdiskaping langt på veg er forenelig med akseptable miljøhensyn og friluftsinnteresser.

Jon Ingebretsen
naturveileder ved Norsk Naturskule

tlf 481 01 435